د افغانستان اسلامي امارت

لوړو زده کړو وزارت

میـــدان وردگ ولایـــت

وردگ پـــــوهنــــتون

علمي او محصلانو چارو معاونیت

ښـــــوونې او روزنــــې پوهنځی

د ستراتیژیک پلان د تدوین او څار کمېټه

دښوونې او روزنې پوهنځی د ۱۴۰۵-۱۴۰۹ پنځه کلن اوږد مهاله (ستراتیژیک) پلان لنډیز

کال: ۱۴۰۵ هـ . ل

VECDL.com

د موضوعاتو لړلیک

عنوان **صفحه**

دښوونې او رزونې پوهنځی د رئیس پیغام ۲

د ښوونې او روزنې پوهنځی د اوږدمهاله ستراتیژیک پلان چارچوب ۳

ښوونې او روزنې پوهنځي پنځه کلن اوږدمهاله (ستراتیژیک) پلان ٤

سریزه ٤

موخه او ځېړنیزه تګلاره ٤

د ښوونې او روزنې پوهنځي تشکیلاتي جوړښت ۴

د پوهنځي د چاپېریال د داخلي او د بیروني عواملو مقایسه ۵

(IE)تګلاره ۵

د IE Matrix ۹ خانې ۶

د داخلي او بیروني (IE) ګراف ۷

موندنې او ستراتیژیک وضعیت ۸

ستراتیژیکې محوره او د پلي کېدو لومړیتوبونه ۹

عمومي پایله ۱۰

دښوونې او رزونې پوهنځی د رئیس پیغام

د ښوونې او روزنې پوهنځی د ۱۳۹۸ هـ. ش کال په لومړیو کې د لوړو زده کړو وزارت له خوا د وردگ پوهنتون په چوکاټ کې د «ښوونې او روزنې پوهنځي» په نوم منظور او په ډېرو لږو امکاناتو یې خپل فعالیت پیل کړ. دغه پوهنځی د فعالیت په لومړیو پړاوونو کې له گڼو ننگونو او محدودیتونو سره مخ و، چې له مهمو هغو څخه یې د رسمي استادانو کمښت، د معیاري ودانۍ نشتوالی او د ځانگړې بودجې نه شتون یادولای شو. سره له دې ټولو محدودیتونو، د ښوونې او روزنې پوهنځي ادارې د وردگ پوهنتون د رهبرۍ په همکارۍ، ملاتړ او ځانگړې پاملرنې سره خپلو علمي، اداري او اکاډمیکو فعالیتونو ته دوام ورکړ.

د پورتنیو لوړو ژورو او شته ننگونو سره سره، د ښوونې او روزنې پوهنځي رهبري شورا پر دې باور وه چې د امارت د فرهنگي پالیسۍ، د پوهنتون د داخلي انکشافي ستراتیژۍ، د لوړو زده کړو وزارت د اوږدمهاله ستراتیژیک پلان او اړوندو پالیسو او تگلارو په رڼا کې به هر اړخیزې او دوامدارې هڅې ترسره کړي، څو د ښوونې او روزنې پوهنځی د هېواد په کچه له ورته پوهنځیو سره د سیالۍ وړ، معیاري او علمي پوهنځی وگرځي.

د پوهنځي اداره هڅه کوي چې د لوړو زده کړو وزارت د نافذه طرزالعملونو، لوایحو او علمي معیارونو پر بنسټ د پوهنځي د روښانه راتلونکي او اړینو پرمختیایي فعالیتونو د تنظیم او پلي کولو لپاره یو هر اړخیز اوږدمهاله ستراتیژیک پلان طرحه او تدوین کړي. دغه ستراتیژیک پلان د پوهنځي د موجوده اړتیاوو، لومړیتوبونو، شته امکاناتو او انکشافي اړتیاوو پر بنسټ برابر شوی، چې له بشپړېدو وروسته به د بحث، ارزونې او تأیید په موخه د پوهنتون ستراتیژیک پلان کمېټې او د پوهنتون علمي شورا ته وړاندې شي.

دغه ستراتیژیک پلان په داسې ډول طرحه او تدوین شوی دی چې د پوهنځي په داخلي چاپېریال کې یې د تطبیق امکانات موجود وي او د راتلونکو اوږدمهالو فعالیتونو د منظم پرمختگ، اصلاح، پیاوړتیا او روښانه لیدلوري لپاره لازم بنسټونه برابر کړي. د دغه پنځه‌کلن ستراتیژیک پلان په رڼا کې به د ښوونې او روزنې پوهنځي راتلونکي پنځه‌کلن فعالیتونه د ټاکل شویو موخو، لومړیتوبونو او عملي کړنلارو له مخې په منظم ډول او پر ټاکلي وخت ترسره کېږي.

دغه اوږدمهاله ستراتیژیک پلان د پوهنځي د ریاست، څانگو او اړوندو برخو اړتیاوو او لومړیتوبونو ته په کتو سره ترتیب شوی دی. په دې پلان کې د علمي او څېړنیزو فعالیتونو پیاوړتیا، د عوایدو د ترلاسه کولو او د عایداتي سرچینو د رامنځته کولو هڅې، د ټولنې په پرمختگ کې د پوهنځي اغېزمنه ونډه، له ملي او نړیوالو علمي او اکاډمیکو فعالیتونو سره همغږي، او د معلوماتي او مخابراتي ټکنالوژۍ اړوند برخو ته ځانگړې پاملرنه شوې ده. د دغو فعالیتونو په منظم او اغېزمن تطبیق سره به د پوهنځي علمي، اداري او انکشافي فعالیتونه د لا مثبت پرمختگ پر لور سوق شي او د کیفیت د لوړوالي لپاره به لازم زمینه برابره شي.

په پای کې، د خپل زحمت‌کښ او ژمن ټیم، په ځانگړي ډول د ستراتیژیک پلان د کمېټې له ټولو درنو غړو څخه د زړه له کومې مننه کوم، چې د دغه پلان د طرحې، ترتیب او تدوین په بهیر کې یې په پوره اخلاص، ژمنتیا او نه ستړې کېدونکو هڅو سره ونډه اخیستې ده. له لوی خدای (ج) څخه ورته په دواړو دارینو کې د اجر عظیم، بریا، نېکمرغۍ او لا زیاتو علمي او مسلکي توفیقونو غوښتنه کوم.

په درنښت

پوهندوی عبدالقدیر جلالي

د ښوونې او روزنې پوهنځي رئیس

د ښوونې او روزنې پوهنځی د اوږدمهاله ستراتیژیک پلان چارچوب

د وړاندیز لومړنی ماډل

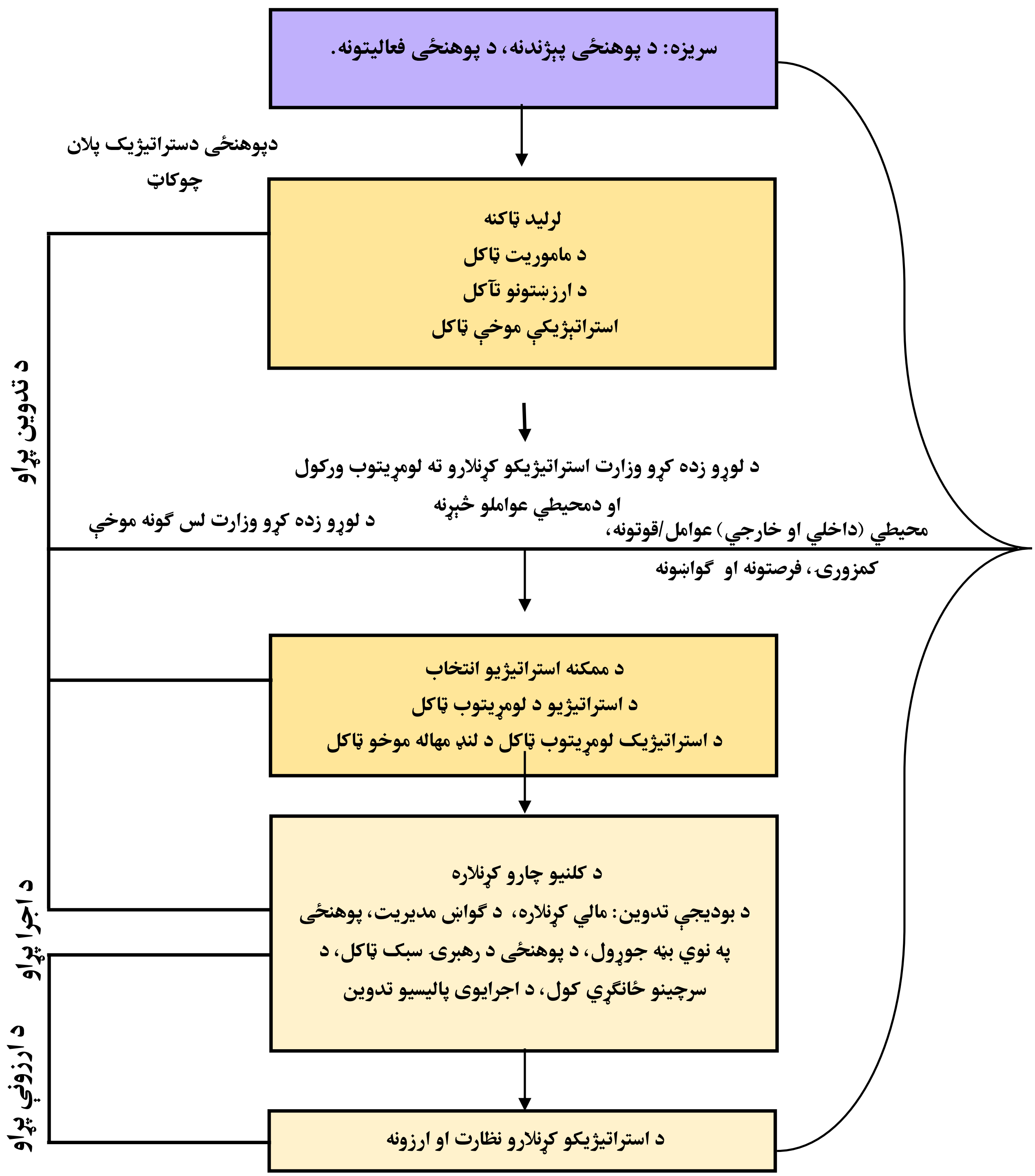

ښوونې او روزنې پوهنځي پنځه کلن اوږدمهاله (ستراتیژیک) پلان

سریزه

د لوړو زده‌کړو په ډګر کې چټک بدلونونه، د کیفیت د لوړولو اړتیا، د ډیجیټلي زده‌کړې پراختیا، د محصلانو د خدمتونو غوښتنې او د سرچینو محدودیتونه پوهنتونونه دې ته اړ باسي چې خپلې چارې د روښانه، عملي او ارزونې وړ ستراتیژیکو پلانونو پر بنسټ تنظیم کړي. د وردګو پوهنتون د ښوونې او روزنې پوهنځي لپاره د پنځه کلن ستراتیژیک پلان جوړول له همدې اړتیا څخه سرچینه اخلي. دغه پلان د پوهنځي د اوسني وضعیت د ارزونې، د راتلونکو فرصتونو د تشخیص او د موجودو ستونزو د حل لپاره یو منظم چوکاټ وړاندې کوي. پوهنځی په ۱۳۹۸ کال کې تأسیس شوی، څلور څانګې لري، نږدې **۲۹۷** محصلان او **۲۳** علمي کارکوونکي پکې فعالیت کوي. له همدې امله، د دې پوهنځي د ظرفیتونو پیاوړتیا او د پراختیا لپاره اوږدمهاله او واقعي لارښود ته اړتیا څرګنده ده.

موخه او څېړنیزه تګلاره

د دې پلان اساسي موخه د وردګو پوهنتون د ښوونې او روزنې پوهنځي لپاره د داسې پنځه کلن ستراتیژیک چوکاټ رامنځته کول دي چې د تدریس کیفیت، علمي څېړنې، محصل‌محور خدمتونو، اداري اغېزمنتیا، ډیجیټلي زده‌کړې او فزیکي زیربناوو د پیاوړتیا زمینه برابره کړي. د پلان د جوړولو لپاره د پوهنځي داخلي او بهرني چاپېریالونه تحلیل شوي او د قوتونو، کمزوریو، فرصتونو او ګواښونو پر بنسټ SWOT تحلیل ترسره شوی. وروسته د داخلي عواملو د ارزونې جدول(IFE) ، د بهرنیو عواملو د ارزونې جدول(EFE) ، د داخلي ـ بهرني ماتریس (IE Matrix) او د کمیتي ستراتیژیکو بدیلو د ارزونې جدول (QSPM) کارول شوي دي. د دغو تحلیلي وسایلو موخه دا وه چې د پوهنځي واقعي وضعیت په منظم ډول وارزول شي او د لومړیتوب وړ ستراتیژۍ وټاکل شي.

د ښووني او روزني پوهنځي تشکيلاتي جوړښت

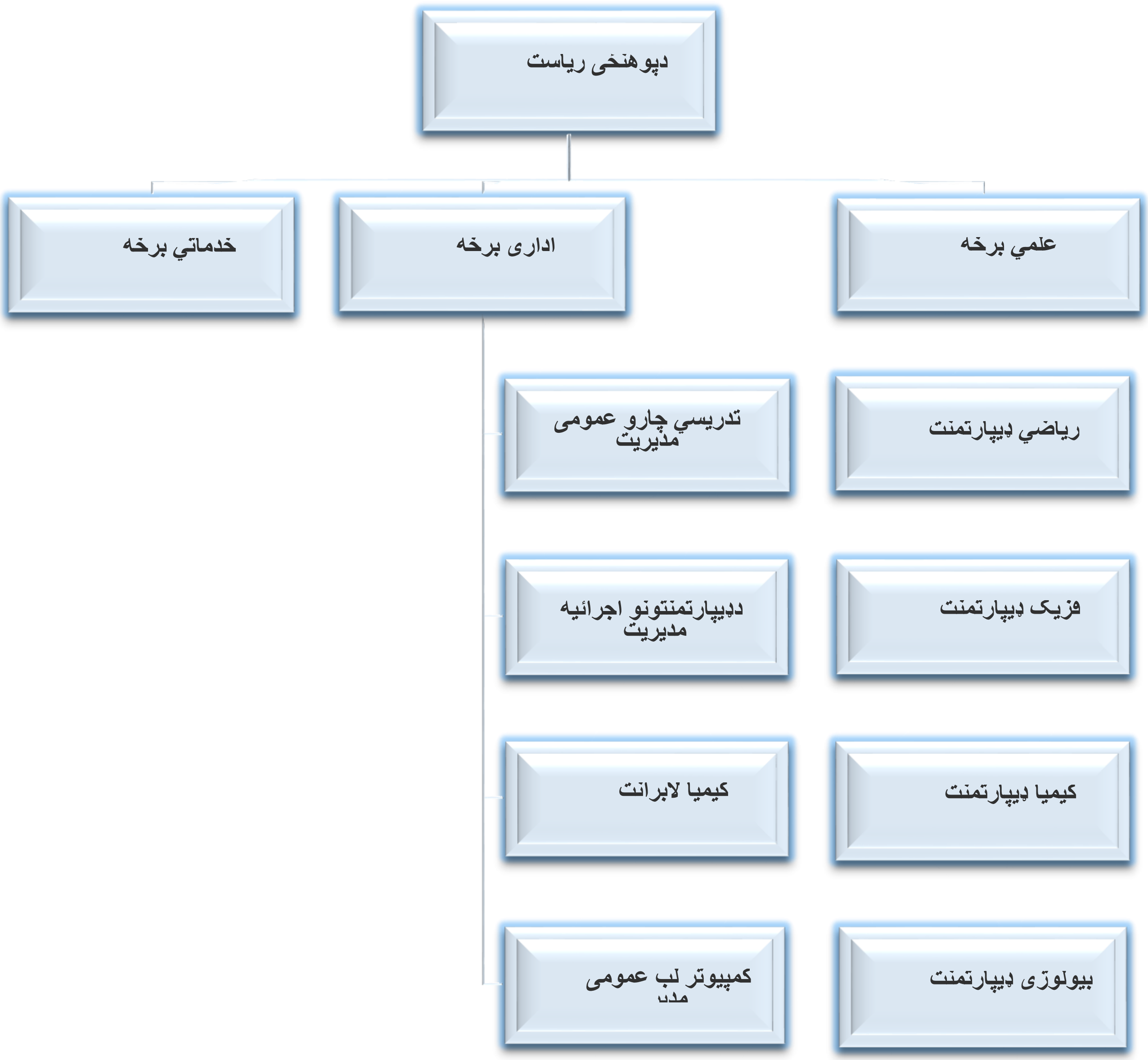

جدول (۵) د څانګو په تفکیک سره د راتلونکو پنځه کلونو لپاره د ښوونې او روزنې پوهنځي د جذب، فارغ او برحاله محصلینو جدول

ګڼه	پوهنځی	اوسنی حالت	۱۴۰۵			۱۴۰۶			۱۴۰۷			۱۴۰۸			۱۴۰۹			ملا
			جذب	فارغ	برحال	جذب	فارغ	برحال	جذب	فارغ	برحال	جذب	فارغ	برحال	جذب	فارغ	برحال	
۱	د ښوونې او روزنې پوهنځی	۲۸۳	۳۲۰	۴۶	۵۵۷	۳۲۰	۳۷	۸۴۰	۳۷۰	۶۰	۱۱۵۰	۴۲۰	۱۰۹	۱۴۶۱	۴۲۰	۳۲۰	۱۵۶۱	
مجموعه			۳۲۰	۴۶	۵۵۷	۳۲۰	۳۷	۸۴۰	۳۷۰	۶۰	۱۱۵	۴۲۰	۱۰۹	۱۱۴۶	۴۲۰	۳۲۰	۱۵۶۱	

د ښوونې او روزنې پوهنځي د څانګو په تفکیک سره د راتلونکو پنځو کلونو لپاره د استادانو د استخدام او ظرفیت لوړونې پلان

شماره	پوهنځی	څانګې	نوی څانګې	اوسنی حالت			۱۴۰۵			۱۴۰۶			۱۴۰۷			۱۴۰۸			۱۴۰۹			کتنې
				تعداد	ماستر	دوکتور	تعداد	ماستر	دوکتور	تعداد	ماستر	دوکتور	تعداد	ماستر	دوکتور	تعداد	ماستر	دوکتور	تعداد	ماستر	دوکتور	
۲	د ښوونې او روزنې پوهنځی	ریاضي		۸	۴	۰	۸	۱	۰	۸	۰	۰	۸	۰	۱	۸	۰	۱	۸	۰	۰	
		فزیک		۶	۲		۶	۰		۶	۰	۱	۶	۰	۱	۶	۰	۰	۶	۰	۰	
		کیمیا		۵	۰	۰	۵	۱	۰	۶	۱	۰	۷	۱	۰	۸	۲	۰	۸	۳	۰	
		بیولوژي		۴	۲	۰	۵	۱	۰	۶	۰	۱	۶	۱	۰	۶	۰	۰	۶	۰	۱	
			انګلیسي							۴	۰	۰	۴	۱	۰	۴	۰	۰	۵	۲	۰	
			پیداګوژي										۴	۰	۰	۴	۱	۰	۵	۱	۰	
			پښتو													۴	۰	۰	۵	۲	۰	

د پوهنځي د چاپېريال د داخلي او د بيروني عواملو مقايسه

په دې برخه کې د چاپېريال د داخلي او د بيروني عواملو څخه په استفاده سره د سوات (SWOT) او همدارنګه د چاپېريال د داخلي او د بيروني عواملو (IE) مېټرېکس له مخې تطبيق کېږي، چې د پوهنځي د تعيين شوي تګلارې (ستراتيژۍ)، د پوهنځي د مديريت او د چاپېريال د داخلي او بيروني عواملو سره مطابقت لري، چې د (IE) مېتود څخه استفاده کېږي.

تګلاره (IE)

د داخلي او بيروني عواملو د هممهاله تجزيې او تحليل لپاره د داخلي او بيروني عواملو (IE) مېټرېکس په نوم يو ابزار کارول کېږي. دغه مېټرېکس د تحصيلي نهاد د موقعيت حالت د ټاکلو لپاره اساسي دی. دغه مېټرېکس د جوړولو لپاره بايد د داخلي او بيروني عواملو مېټرېکس څخه په لاس راغلي نمرې د دغه مېټرېکس په افقي او عمودي ابعادو کې ځای پر ځای شي، تر څو د تحصيلي نهاد موقعيت د دغه مېټرېکس په خانه کې روښانه شي، او پر همدې اساس مناسبه تګلاره (ستراتيژي) د تحصيلي نهاد لپاره وټاکل شي.

د داخلي او بيروني مېټرېکس په جوړښت کې نهه کورونه ځای پر ځای شوي، په دغه مېټرېکس کې هر نهاد خپل ځای په مېټرېکس کې خپلوي.

- **د IFE (داخلي عواملو) وزني ضريب = ۱,۰۰**
- **د IFE موزون ضريب ۲,۷۱ = (Weighted Score)**

او

- **د EFE (بهرنيو عواملو) وزني ضريب = ۱,۰۰**
- **د EFE موزون ضريب ۳,۱۲ = (Weighted Score)**

نو د **IE Matrix** له مخې د ښوونې او روزنې پوهنځي موقعيت داسې دی:

ستراتيژي	د IE Matrix موقعيت	د داخلي عواملو (IFE) نمره	د بهرنيو عواملو (EFE) نمره
د ودې او پراختيا ستراتيژي (Grow and Build)	**دوهمه خانه(Cell II)**	(۲,۷۱) منځنۍ	۳,۱۲ لوړه

د IE Matrix ۹ خانې

EFE \ IFE	۱,۰–۱,۹۹	۲,۰–۲,۹۹	۳,۰–٤,۰
۳,۰–٤,۰	I	**II ✓**	III
۲,۰–۲,۹۹	IV	V	VI
۱,۰–۱,۹۹	VII	VIII	IX

د ښوونې او روزنې پوهنځی په دوهمه (II) خانه کې قرار لري.

د داخلي او بيروني (IE) گراف

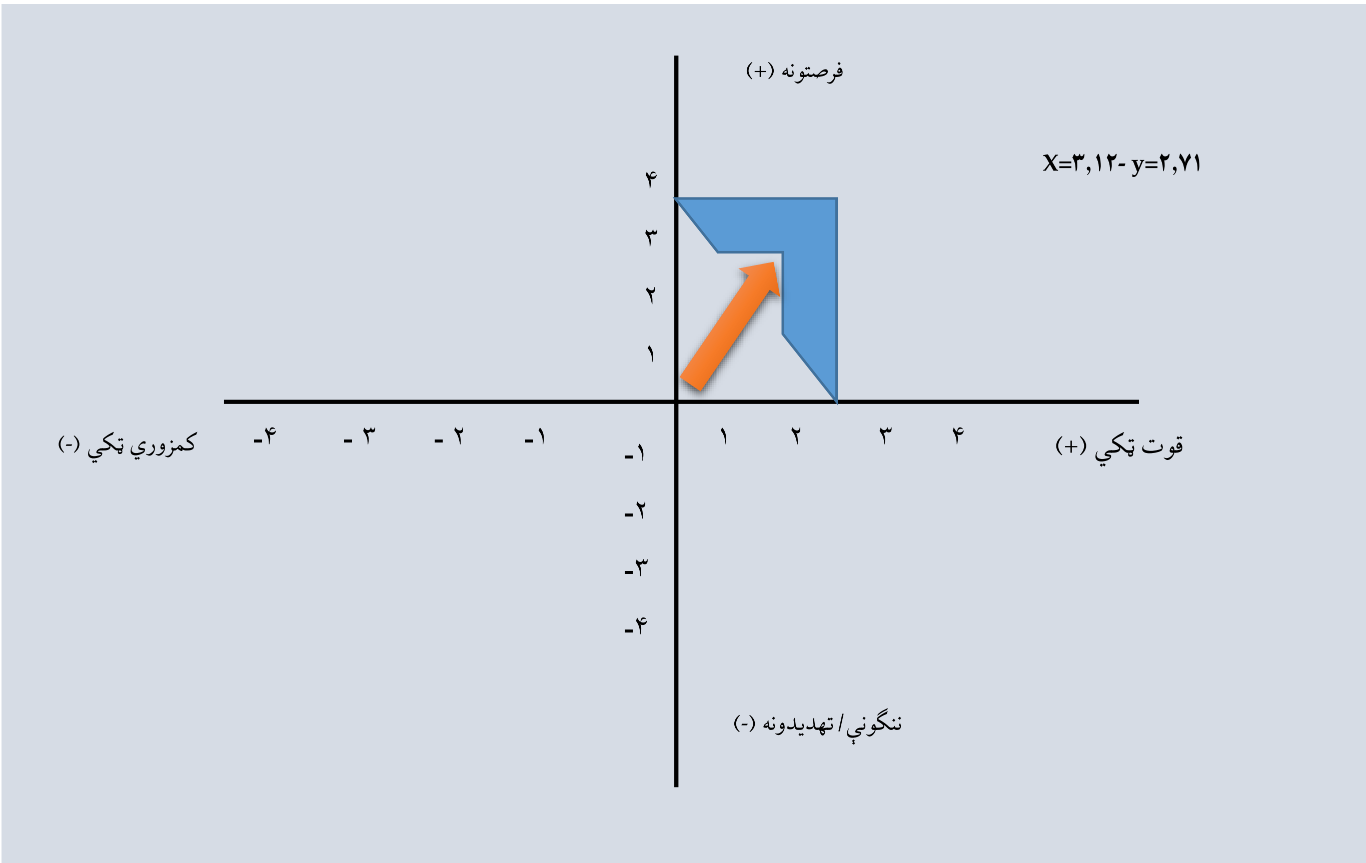

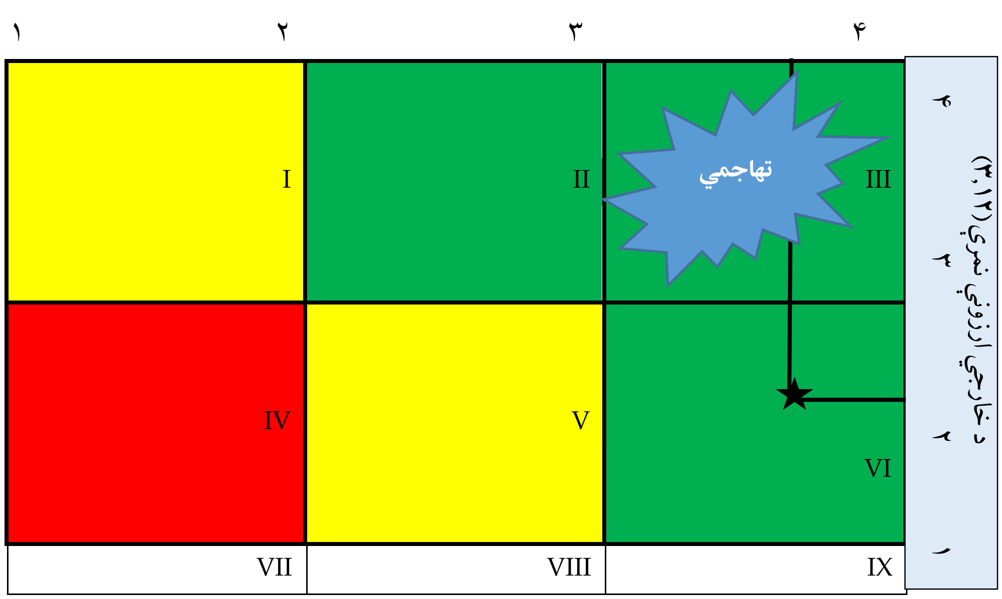

د داخلي او خارجي وضعیت د تحلیل په موخه، هغه پوښتنپاڼې چې د باخبره او متخصصو کسانو له‌خوا په دقت سره ډکې شوې وې، د هغوی د امتیازاتو د احصایې او محاسبې له لارې د ښوونې او روزنې پوهنځي ستراتېژیک موقعیت تشخیص شوی دی. د لاسته راوړل شوو پایلو پر بنسټ، د پوهنځي موقعیت د داخلي او خارجي فکتورونو په نه‌خونو (Nine-Cell Matrix)ستراتېژیک ماتریکس کې څرګند شوی، چې د لاندې ډول تفسیر وړ دی: که د محاسبوي نمرو له مخې د پوهنځي موقعیت په VI، IIIیا II **برخې** کې ځای پر ځای شي، دا د پوهنځي د **ودې او پرمختګ** (Growth and Development)ستراتېژیک وضعیت څرګندوي؛ که د IX، Vیا I **برخې** کې راشي، نو دا د **ساتنې او ثبات** (Stability or Maintenance) ستراتېژیو استازیتوب کوي؛ او که د VIII، VIIیا IV **برخ** کې موقعیت ولري، دا د **دفاعي او کمولو** (Defensive or Retrenchment) ستراتېژیو نښه ده. د ترلاسه شوو امتیازونو پر بنسټ، د ښوونې او روزنې پوهنځی په VIاو III **خونو** کې ځای لري، چې دا د یاد پوهنځي د **ودې او پرمختګ ستراتېژیک حالت** څرګندوي. دغه موقعیت د دې ښکارندوی دی چې پوهنځی د خپلو داخلي وړتیاوو او بهرنیو فرصتونو په اغېزمنه توګه د کارولو له لارې د مثبت بدلون، نوښت، او دوامدار پرمختګ ظرفیت لري

په څلور خانه یی مټریکس کې د لاندې جدول مطابق دغه نمرې په دوه برخه ییزو رنګو قوي (۲،۵-۴) او ضعیف (۱-۲،۵) کې تعیین کیږي.

د داخلي او بیروني (IE) څلورخانه یې روش په مرسته د پوهنځي اوسنی موقعیت.

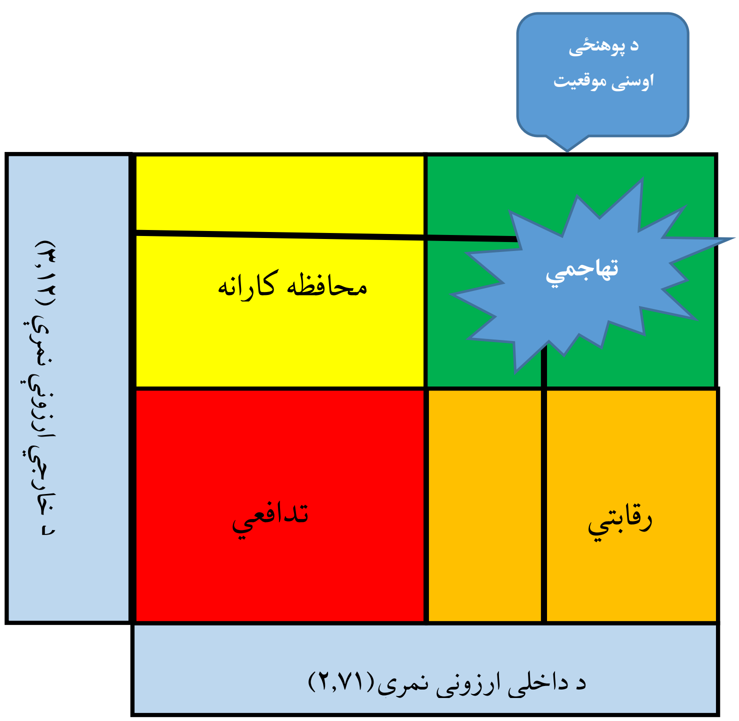

موندنې او ستراتيژيک وضعيت

تحليل ښيي چې پوهنځی يو شمېر مهم قوتونه لري؛ له هغو څخه د موجودو څانګو فعاليت، د علمي کادر شتون، د زده‌کړو د وړاندې کولو بنسټيز ظرفيت او د پوهنتون له اداري جوړښت سره تړاو يادولای شو. په مقابل کې، د علمي او څېړنيزو فعاليتونو محدوديت، د ډيجيټلي زده‌کړو کمزوری ملاتړ، د محصلانو د خدمتونو نيمګړتياوې، د زيربناوو کمښت او د منظمې څارنې او ارزونې اړتيا د مهمو کمزوريو په توګه څرګندېږي. د لوړو زده‌کړو د پراختيا، د ټکنالوژۍ د کارونې او د علمي همکاريو زياتېدو فرصتونه شته؛ خو د مالي سرچينو محدوديت، د مسلکي کادر د ساتنې ستونزې او د چاپېريال بدلونونه د پام وړ ګواښونه جوړوي.

د IFE نمره ۲,۷۱ ښيي چې پوهنځی د خپلو داخلي قوتونو او کمزوريو په مديريت کې د منځنۍ کچې وړتيا لري. د EFEنمره ۳,۱۲ څرګندوي چې پوهنځی له بهرنيو فرصتونو څخه د ګټې اخيستنې او د ګواښونو د مديريت لپاره نسبتاً مناسب وضعيت لري. د IE Matrix پايله پوهنځی په دويمه خانه کې ځای پر ځای کوي چې د ”Grow and Build“ يا ودې او جوړونې ستراتيژيکه پايله وړاندې کوي. دا وضعيت د پراختيا، کيفيت لوړونې، ظرفيت جوړونې او هدفمندې پانګونې اړتيا تأييدوي.

ستراتيژيکې محوره او د پلي کېدو لومړيتوبونه

د پلان ستراتيژيک جهت په څلورو اساسي محورو ولاړ دی. لومړۍ محوره، **حکومتولي او رهبري**، د شفافې پرېکړې‌نيونې، مسؤليت‌پذيرۍ، مشارکتي مديريت، د اداري ظرفيت لوړولو او د منظمې څارنې او ارزونې پر پياوړتيا تمرکز کوي. دويمه محوره، **علمي پروګرامونه**، د نصاب د بياکتنې، د تدريس د کيفيت لوړولو، د علمي کادر د مسلکي پرمختګ، د څېړنې د پراختيا او د زده‌کړې د نوې ټکنالوژۍ د ادغام غوښتنه کوي. درېيمه محوره، **خدمتونه**، د محصلانو د لارښوونې، مشورې، علمي ملاتړ، ډيجيټلي خدمتونو او د محصل‌محورې زده‌کړې د پياوړتيا لپاره طرحه شوې ده. څلورمه محوره، **زيربناوې**، د درسي چاپېريال، کتابتون، لابراتوارونو، معلوماتي ټکنالوژۍ او نورو اړينو فزيکي امکاناتو د پراختيا پر اړتيا ټينګار کوي.

د پلان پلي کول بايد د کلنيو عملياتي پلانونو له لارې ترسره شي. هره ستراتيژيکه موخه بايد له مشخصو فعاليتونو، مسؤلو واحدونو، مهال‌وېش، اړينې بودجې او د پايلو له شاخصونو سره وتړل شي. بودجه بايد د لومړيتوبونو پر بنسټ تنظيم شي او د سرچينو د محدوديت په شرايطو کې د اغېزمن استعمال لپاره منظم مالي مديريت رامنځته شي. همدارنګه، د پرمختګ دوامداره څارنه، دوره‌يي ارزونه او د پايلو مستندسازي ضروري دي. که د پلي کېدو پر مهال ستونزې يا انحرافات رامنځته شي، بايد د اصلاحي اقداماتو له لارې د پلان فعاليتونه بيا تنظيم شي.

عمومي پایله

د ښوونې او روزنې پوهنځي پنځه کلن ستراتیژیک پلان د پوهنځي د اوسني وضعیت د تحلیل او د راتلونکو اړتیاوو د اټکل پر بنسټ د ودې او جوړونې روښانه لورى ټاکي. د IFE نمره ۲,۷۱، د EFE نمره ۳,۱۲او د IE Matrix د دویمې خانې پایله څرګندوي چې پوهنځی د پراختیا لپاره بنسټیز ظرفیت لري، خو د کیفیت، څېړنې، ډیجیټلي زده‌کړې، محصل‌خدمتونو، حکومتولۍ او زیربناوو په برخو کې هدفمندې هڅې ته اړتیا لري. د څلورو ستراتیژیکو محورو منظم پلي کول، د کلنیو عملیاتي پلانونو، بودجې، څارنې، ارزونې او اصلاحي اقداماتو له لارې، تمه ده چې د تدریس کیفیت لوړ کړي، څېړنیز فعالیتونه پیاوړي کړي، ډیجیټلي زده‌کړه پراخه کړي، د محصلانو خدمتونه ښه کړي، اداري حکومتولي اغېزمنه کړي او د پوهنځي فزیکي زیربناوې ورغوي.